

Asia: VN/18837/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleiset huomiot luonnoksesta

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry. kiittää mahdollisuudesta saada antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista. RTY lausuu kantanaan seuraavaa:

- Rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien uudistus edellyttää viranomaiselta ja kaikilta muilta rakentamishankkeen osapuolilta kouluttautumista ja osaamisen päivittämistä. Rakennusvalvontojen työn kannalta tämä vaatii riittävää resurssointia. Lisäksi rakennushankkeen energiasopimusten pysyvyyden varmistaminen tulee osaksi tarkastusasiakirjaa ja sen yhteenvedoa ja siten ainakin epäsuorasti rakennusvalvonnan valvottavaksi asiaksi. Resurssien riittävyyttä ei ole perustelumuistiossa arvioitu millään tavalla.
- Viranomaisnäkökulmasta olisi tärkeää, että ns. lakisääteisen tason toteutumisen osoittaminen on jatkossakin mahdollisemman yksiselitteistä. Luonnoksen mahdollistama alueellisten energiamuotokertoimien käyttöönotto ei tue yksiselitteisyyttä vaan päinvastoin sekoittaa entisestään monimutkaista asiaa.
- Asetusehdotuksen laajempi vaikutusten arviointi puuttuu. Perustelumuistion mukaan uudistuksella ei ole vaikutusta kuntien ja valtion työnjakoon. Tämä pitää paikkansa mutta on ainoa maininta vai-kutuksista viranomaisen työhön. Vaikutuksissa ei ole huomioitu uuden osaamisen hankkimisen vaikutusta viranomaisten jo muutenkin niukkoihin resursseihin.
- Asetusehdotuksessa on mainittu verkkokohtainen uusiutuva ja päästötön energia. Asetuksessa tulee määritellä tarkemmin, mitä tarkoitetaan verkkokohtaisuudella ja miten laajasta energiaverkosta voisi olla kyse, jotta asetuksessa tarkoitettu verkkokohtaisuus toteutuu.

Alueelliset energiamuotokertoimet

- Verkkokohtaisen energiamuotokertoimen käytön salliminen johtaa siihen, ettei saman rakennustyyppin rakennuksia enää voida vertailla keskenään.
- Alueellisten kertoimien käyttö tarkoittaisi myös sitä, että paljon uusiutuvaa energiaa hyödyntävän kaukolämpöalueen rakennus voisi saada saman tai jopa paremman E-luvun, kuin huonomman kertoimen alueen rakennus, vaikka rakennus itsessään olisi energiatehokkuudeltaan heikompi. Alueellisten kertoimien käyttö myös johtaa joissain tapauksissa jopa nykymääräyksiä heikompaan energiatehokkuuteen.
- Mikäli alueellisia kertoimia on tarpeen sallia, niitä voitaisiin käyttää elinkaaren hiilijalanjäljen laskennassa, mutta ei E-luvun määrittämisessä edellä mainitusta syistä.
- Onko primäärienergiakertoimien käyttö E-luvun määrittämisessä välttämätöntä (määrätäänkö asiasta direktiivissä?) vai pitäisikö se kokonaan poistaa?
- Asetusluonnoksen mukaan päästöttömien rakennusten energiamuotojen päästökertoimia on mahdollista päivittää/korjata, mikäli rakennukseen ostetaan verkkokohtaista uusiutuvaa energiaa. Siten energiamuotokertoimet eivät olisi enää samat kaikille, jotka käyttävät samaa energiamuotoa. Tällä hetkellä energiamuotokohtaiset kertoimet ovat samat kaikille rakennuksille, mikä mahdollistaa rakennusten energiatehokkuuden vertailun ja siihen liittyvän viestinnän. E-luvun alkuperäinen merkitys häviää tässä asetusluonnoksessa esitettyjen muutosten myötä. Tarve verrata rakennusten energiatehokkuutta rakennusten välillä on kuitenkin keskeinen edelleen olemassa. Esitetyn muutoksen myötä alalla laajasti käytetty vertailuinstrumentti poistuu. Kun yleisesti käytetty vertailukeino poistuu, kiinteistöomistajat, investorit ja rahoittajat joutuvat laatimaan uuden tavan / tunnusluvun, joilla verrata rakennuksia keskenään. Tämä on omiaan aiheuttamaan sekaannusta eri toimijoiden välillä, mikäli alalle muodostuu monia erilaisia tunnuslukuja. Asia aiheuttaa myös aivan tarpeettomia kustannuksia uusien tunnuslukujen kehittämisen myötä.
- Uusiutuvaan energiaan perustuva energiamuodon päivittämisen mahdollisuus voi parantaa E-lukua merkittävästi verrattuna käytönaikaista energiankulutusta pienentäviin keinoihin. Tämä ohjaa siihen, että energiatehokkuudeltaan selvästi huonompi rakennus voi saada huomattavasti paremman E-luvun kuin energiatehokkuudeltaan hyvä rakennus. Tästä taas seuraa, että investoinnit energiatehokkuuteen eivät olisi enää kannattavia ainakaan niissä rakennuksissa, jotka toteutetaan myytäväksi. Rakennustarkastusyhdistyksen näkemyksen mukaan tähän sisältyy riski erityisesti kiinteistöomistajille ja investoreille, joiden tulee ymmärtää selvittää energiatehokkuus muilla keinoilla. Riskinä on, että asetusluonnoksen mukainen ratkaisu johtaa uusiutuvan energian hinnan huomattavaan nousuun, koska kaikille halukaille ei riitä uusiutuvaa energiaa. Rakennusten energiatehokkuuden tasoa ei myöskään tarvitse parantaa vanhoissa rakennuksissa ja uusien rakennusten energiatehokkuus voi laskea nykyisestä tasosta, mikä lisää energiankulutusta.

Keravuori Sara

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry - Leena Salmelainen, puheenjohtaja